

RAAP-NOTITIE 2218

Plangebieden Meije 11 en 49

Gemeente Bodegraven

**Archeologisch vooronderzoek: een bureau- en
inventariserend veldonderzoek**

Colofon

Opdrachtgevers: dhr. Stolwijk en dhr. Leliveld

Titel: Plangebieden Meije 11 en 49, gemeente Bodegraven; archeologisch vooronderzoek:
een bureau- en inventariserend veldonderzoek

Status: eindversie

Datum: mei 2007

Auteur: *drs. D.E.A. Schiltmans*

Projectcode: BMEI

Bestandsnaam: N02218-BMEI.doc

Projectleider: drs. D.E.A. Schiltmans

Projectmedewerker: drs. J.H.M. van Eijk

ARCHIS-vondstmeldingsnummer: niet van toepassing

ARCHIS-waarnemingsnummer: niet van toepassing

ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer/CIS-code: 22441 (Meije 11) en 22446 (Meije 49)

Autorisatie: drs. B. Jansen

ISSN: 0925-6369

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V.

telefoon: 0294-491 500

Leeuwendalseweg 5b

telefax: 0294-491 519

1382 LV Weesp

E-mail: raap@raap.nl

Postbus 5069

1380 GB Weesp

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2007

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Samenvatting

In opdracht van dhr. Stolwijk en dhr. Leliveld heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau op 8 mei 2007 een bureau- en inventariserend veldonderzoek uitgevoerd in verband met de geplande bouw van twee stallen op de percelen Meije 11 en 49 in de gemeente Bodegraven. De twee nieuwe stallen betreffen uitbreidingen van bestaande stallen. Doel van dit onderzoek was allereerst het middels bureauonderzoek verwerven van informatie over bekende en te verwachten archeologische waarden teneinde een gespecificeerde verwachting op te stellen. Doel van het veldonderzoek was vervolgens die verwachting te toetsen en, voorzover mogelijk, een eerste indruk te geven van de kwaliteit (gaafheid en conservering), aard, datering, omvang en diepteligging van eventueel aangetroffen archeologische vindplaatsen.

Tijdens het bureau- en inventariserend veldonderzoek zijn in beide plangebieden aanwijzingen aangetroffen voor de aanwezigheid van historische bebouwing. Op basis van het bestudeerde kaartmateriaal blijkt dat de plangebieden bebouwd zijn aan het begin van de 19e eeuw, maar mogelijk al eerder. Tijdens het karterend booronderzoek is direct naast de huidige boerderijen in de plangebieden Meije 11 en 49 een vuile laag aangetroffen die met deze bebouwing en inrichting van de terreinen samenhangt. De zone met historische bebouwing lijkt zich in beide plangebieden te beperken tot alleen het zuidwestelijke deel. In deze zone zijn vooralsnog geen bodemingrepen gepland. Derhalve wordt op dit moment ten aanzien van de plangebieden geen vervolgonderzoek aanbevolen.

Indien in de toekomst bodemingrepen gepland worden in het zuidwestelijke deel van de plangebieden wordt geadviseerd alsnog een archeologisch vervolgonderzoek in deze zones uit te voeren. In welke vorm dit archeologisch vervolgonderzoek uitgevoerd dient te worden, is afhankelijk van de aard van de geplande bodemingrepen.

Tijdens het bureau- en inventariserend veldonderzoek zijn in beide plangebieden geen aanwijzingen aangetroffen voor de aanwezigheid van archeologische vindplaatsen uit de Bronstijd, IJzertijd of Romeinse tijd.

1 Inleiding

1.1 Kader en doelstelling

In opdracht van dhr. Stolwijk en dhr. Leliveld heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau op 8 mei 2007 een bureau- en inventariserend veldonderzoek uitgevoerd in verband met de geplande bouw van twee stallen op de percelen Meije 11 en 49 in de gemeente Bodegraven. De twee nieuwe stallen betreffen uitbreidingen van bestaande stallen. De exacte aard en omvang van de toekomstige bodemingrepen is nog niet bekend. Het archeologisch vooronderzoek diende te worden uitgevoerd omdat realisatie van de plannen zou kunnen leiden tot aantasting of vernietiging van mogelijk aanwezige archeologische resten. Doel van het bureauonderzoek was het verwerven van informatie over bekende en verwachte archeologische waarden teneinde een gespecificeerde verwachting op te stellen. Doel van het veldonderzoek was het toetsen van die archeologische verwachting en, indien mogelijk, een eerste indruk geven van de kwaliteit (gaafheid en conservering), aard, datering, omvang en diepteligging van eventueel aangetroffen archeologische resten.

1.2 Plangebieden

De 2 plangebieden liggen ten noorden van Bodegraven, direct ten oosten van de Meije (figuur 1). Het zuidelijke plangebied Meije 11 heeft een totale omvang van circa 7500 m²; de centrumcoördinaat is 111.754/457.533. Het noordelijke plangebied Meije 49 heeft een totale omvang van circa 7200 m²; de centrumcoördinaat is 112.161/458.375. Beide plangebieden staan afgebeeld op kaartblad 31D van de topografische kaart van Nederland (schaal 1:25.000). Ten tijde van het onderzoek waren de plangebieden deels bebouwd, deels voorzien van oppervlakteverharding en deels in gebruik als grasland.

1.3 Onderzoekopzet en richtlijnen

Het onderzoek bestond uit een bureauonderzoek en een veldonderzoek. Het veldonderzoek is beperkt gebleven tot een karterend booronderzoek. Het bureau- en inventariserend veldonderzoek is uitgevoerd volgens de normen die gelden in de archeologische beroepsgroep c.q. de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie versie 3.1 (KNA). RAAP Archeologisch Adviesbureau en de door RAAP toegepaste procedures zijn goedgekeurd door het College voor de Archeologische Kwaliteit (CvAK), die valt onder de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB; <http://www.sikb.nl>). In het kader van het Interimbeleid werkt RAAP onder de opgravingsvergunning van de RACM. Zie tabel 1 voor de dateringen van de in deze notitie genoemde archeologische perioden.

2 Bureauonderzoek

2.1 Methoden

Voorafgaand aan het veldonderzoek is een bureauonderzoek uitgevoerd om na te gaan of er reeds archeologische vondsten uit de plangebieden geregistreerd staan en om ten behoeve van het veldwerk de landschappelijke (geologische en bodemkundige) kenmerken alsmede de gespecificeerde archeologische verwachting te bepalen. In het kader van het bureauonderzoek zijn verschillende bronnen geraadpleegd (zie literatuurlijst). Om inzicht te krijgen in het voorkomen van archeologische vindplaatsen in of nabij de plangebieden is het ARCHEologisch Informatie Systeem (ARCHIS) van de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten (RACM) te Amersfoort en de Kennisinstructuur Cultuurhistorie (KICH; <http://www.kich.nl>) geraadpleegd.

2.2 Resultaten

Geologie en geomorfologie

Beide plangebieden bestaan geomorfologisch gezien uit een rivier-inversierug (Stiboka /RGD, 1975: code 3K26). De plangebieden liggen geologisch gezien op de zogenaamde stroomgordelafzettingen van het riviertje de Meije. Deze afzettingen behoren tot de Formatie van Echteld. De Meije is van oorsprong vermoedelijk een veenontwateringsgeultje of veenriviertje, dat in perioden van hoogwater overstroomde. Ook vanuit zee, bij bijvoorbeeld springtij, kon opstuwing plaatsvinden. Op deze manier werd kleiig materiaal langs de oevers afgezet (de zgn. oeverafzettingen). Verder van de geul af kwam het nog fijnere materiaal tot bezinking (zgn. komafzettingen). Mogelijk is het riviertje de Meije van oorsprong een crevasse, ontstaan als gevolg van een oeverwaldoorbraak van de Oude Rijn (Berendsen & Stouthamer, 2001). Opvallend is echter dat langs de Meije, dichtbij de Oude Rijn, nauwelijks zandige sedimenten zijn aangetroffen. Normaliter vormt zich bij de eerste vorming van een crevasse een waaier van zandig sediment nabij het punt waar de oeverwaldoorbraak heeft plaatsgevonden (Leijnse, 2006). Volgens Berendsen & Stouthamer (2001) was de Meije al rond 1500 voor Chr. en misschien eerder actief.

Bodem

De bodem in beide plangebieden bestaat uit kalkloze poldervaaggronden: zware klei met grondwatertrap III/V (Stiboka, 1976: code Rn44C). In het verleden zijn percelen langs de Oude Rijn op veel plaatsen afgegraven ten behoeve van de kleiwinning voor de baksteen- en dakpanindustrie ('aftichelen' of 'afvletten'). Het is niet duidelijk of dit ook in de plangebieden gebeurd is. Op basis van het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN) lijkt dit echter niet het geval te zijn.

Archeologie

Volgens de Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW; ROB, 2005) geldt voor beide plangebieden een hoge kans op het aantreffen van archeologische waarden. Op de Cultuurhistorische Hoofdstructuur Zuid-Holland (<http://www.chs.zuid-holland.nl>) staan de plangebieden aangegeven als een zone met een zeer grote kans op archeologische sporen. Deze verwachting hangt samen met het voorkomen van stroomgordelafzettingen van de Meije waarop in theorie archeologische resten vanaf de Bronstijd kunnen voorkomen. De plangebieden maken geen deel uit van een historische stads- of dorpskern met een hoge archeologische verwachting (<http://www.chs.zuid-holland.nl>).

In ARCHIS staan geen archeologische vindplaatsen geregistreerd uit beide plangebieden. Circa 400 m ten zuiden van Meije 11 ligt een terrein van zeer hoge archeologische waarde met CMA-code 31D-007 (Monumentnummer 9377, ARCHIS-waarnemingsnummer 17304). Het betreft de resten van het voormalige kasteel Veldzicht uit de Late Middeleeuwen.

In 2004 is circa 300 m ten noorden van Meije 11 een archeologisch booronderzoek uitgevoerd (ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer 6005). Ter hoogte van het perceel Meije 25 zijn echter geen archeologische resten aangetroffen.

Historische bebouwing

Op de oudste van de bestudeerde kaarten is langs de Meije geen enkele bebouwing weergegeven (Zandvliet e.a., 1989). Het vermoeden bestaat echter dat dit met de resolutie van de kaart te maken heeft omdat het gebied al in de Late Middeleeuwen (mogelijk al vanaf de 10e eeuw) ontgonnen is (Beunder, 1986). Op een latere kaart uit de 17e eeuw is wel verspreide bebouwing langs 'De Mye' te zien (Canaletto, 1974). Op basis van deze kaart kan echter niet vastgesteld worden of beide plangebieden bebouwd zijn. Op de kadastrale minuut uit 1829 is duidelijk bebouwing in beide plangebieden zichtbaar (figuren 2 en 3). In plangebied Meije 11 zijn een boerderij (met uitbouw) en 3 bijgebouwen afgebeeld. De boerderij en het meest noordelijke bijgebouw bestaan tegenwoordig nog. In plangebied Meije 49 zijn 2 gebouwen weergegeven. Deze zijn beide inmiddels verdwenen en vervangen door een andere boerderij met bijbehorende schuren.

Gespecificeerde archeologische verwachting

Op basis van de aanwezigheid van stroomgordelafzettingen (waarschijnlijk voornamelijk oeverafzettingen) van de Meije en historische bebouwing gold bij aanvang van het veldonderzoek voor beide plangebieden een hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd. Gezien de ouderdom van de Meije kunnen in theorie ook archeologische resten uit de Bronstijd, IJzertijd en Romeinse tijd voorkomen. Derhalve gold een middelmatige archeologische verwachting voor vindplaatsen uit deze perioden. Het kan gaan om relatief grote nederzettingsterreinen (circa 1 tot 3 ha), maar ook kleinere huisplaatsen waarvan de meeste resten zich gezien de geologische situatie waarschijnlijk binnen circa 100 cm -Mv bevinden. Archeologische vondsten kunnen bestaan uit onder meer aardewerk, houtskool en fosfaat, maar ook grondsporen en ophogingslagen.

3 Veldonderzoek

3.1 Methodes

Tijdens het veldonderzoek zijn in totaal 20 boringen verricht. De boringen in plangebied Meije 11 zijn (m.u.v. 1 boring) gezet in 2 west-oost georiënteerde raaien. De boringen in plangebied Meije 49 zijn in min of meer 3 noordwest-zuidoost georiënteerde raaien gezet. De afstand tussen de boringen in een raai bedroeg in de regel 35 m. De gehanteerde methode wordt geschikt geacht voor het opsporen van de meeste in dit gebied te verwachten vondstrijke nederzettingsterreinen en huisplaatsen uit de periode Bronstijd t/m Nieuwe tijd. Daarnaast kan met de methode eenvoudig inzicht verkregen worden in de intactheid van de bodem in de plangebieden. Deze methode is niet geschikt om vondstarme nederzettingsterreinen, verkavelingspatronen, graven en andere zeer lokale archeologische resten in kaart te brengen (Tol e.a., 2004).

Er is geboord tot minimaal 0,4 m -Mv en maximaal 4,0 m -Mv met een Edelmanboor met een diameter van 7 cm en een gutsboor met een diameter van 3 cm. De boringen zijn lithologisch conform NEN 5104 (Nederlands Normalisatie-instituut, 1989) beschreven en met meetlinten ingemeten (x- en y-waarden). Van alle boringen in plangebied Meije 11 is de hoogte met een waterpastaestel ingemeten, waarbij de hoogte is herleid van NAP-bout 31D-155 in de gevel van het huis aan de Meije 6 (1,02 m -NAP). Van alle boringen in plangebied Meije 49 is de hoogte eveneens met een waterpastaestel ingemeten, waarbij de hoogte is herleid van NAP-bout 31D-158 in de gevel van het huis aan de Meije 51 (0,98 m -NAP). Het opgeboorde materiaal is in het veld gecontroleerd op de aanwezigheid van archeologische indicatoren (zoals houtskool, vuursteen, aardewerk, metaal, bot, verbrande leem en fosfaatvlekken). Er zijn geen monsters genomen.

3.2 Resultaten plangebied Meije 11

Geologie en bodem

In plangebied Meije 11 is in de ondergrond een afwisseling van stroomgordelafzettingen (geul- en oeverafzettingen) en komafzettingen aangetroffen. De afzettingen worden gerekend tot de Formatie van Echteld.

De ondergrond in het plangebied bestaat over het algemeen tot gemiddeld 0,65 m -Mv uit een deels opgebracht en deels verstoord pakket zand en klei. De boringen 5 en 10 konden als gevolg van de aanwezigheid van een grote hoeveelheid puin in de ondergrond niet dieper dan 0,50 m -Mv worden gezet.

In de boringen 1, 2, 3, 4, 6 en 8 zijn oeverafzettingen van de Meije aangetroffen. De gemiddelde diepte van de deels verstoorde top van deze afzettingen bedraagt 0,30 m -Mv (gemiddeld 1,75 m -NAP). De afzettingen bestaan over het algemeen uit (licht)(bruin)grijze, sterk tot uiterst siltige klei. De klei is over het algemeen (matig) stevig en bevat soms enkele humusvlekken, detritus- en zandlagen. De afzettingen zijn over het algemeen kalkrijk. De dikte van de oeverafzettingen, inclusief de verstoorde top, varieert van 20 cm in de boringen 3 en 4 tot 375 cm in boring 1. Vanaf gemiddeld 1,10 m -Mv (gemiddeld 2,75 m -NAP) zijn komafzettingen aangetroffen. Deze afzettingen bestaan over het algemeen uit (bruin)grijze of (grijs)bruine, matig tot sterk siltige klei. De klei is zwak tot sterk humeus, kalkloos en bevat veel planten- en houtresten. In de boringen 1 en 4 is naast deze klei ook zwak tot sterk kleilig bosveen aangetroffen. Het veen wordt gerekend tot het Hollandveen Laagpakket (Formatie van Nieuwkoop). Tot slot is in de boringen 1, 3 en 8 op gemiddeld 1,75 m -Mv (gemiddeld 3,35 m -NAP) kalkrijke, sterk tot uiterst siltige klei met veel detritus-, humus- en zandlagen aangetroffen. De klei bevat onder andere (fragmenten van) zoetwaterschelpen. Dit pakket is geïnterpreteerd als geulafzettingen. Vermoedelijk betreft het oudere geulafzettingen van de Meije.

Archeologie

In boring 6, direct naast de boerderij in plangebied Meije 11, is tussen 0,15 m -Mv (circa 1,10 m -NAP) en 0,80 m -Mv (circa 1,75 m -NAP) een geroerd pakket aangetroffen waarin een grote hoeveelheid puin (onder andere mortel) en fosfaat is waargenomen. Het vermoeden bestaat dat dit pakket geïnterpreteerd kan worden als een zogenaamde vuile laag die samenhangt met de bouw van de boerderij en de inrichting van het plangebied. Omdat tijdens het karterend booronderzoek geen dateerbaar aardewerk of ander materiaal is aangetroffen, is de ouderdom van deze laag niet duidelijk.

Tijdens het veldonderzoek zijn in alle andere boringen ook archeologische indicatoren aangetroffen. Het betreft echter fragmenten (baksteen)puin en glas uit de opgebrachte en verstoorde bovengrond. Daarnaast is in dit pakket een grote hoeveelheid grind waargenomen. Omdat deze indicatoren zijn waargenomen in de geroerde bovengrond waarin zich veel recent materiaal bevindt en waarin verder geen archeologische indicatoren zijn aangetroffen, vormen deze geen aanwijzing voor de aanwezigheid van een archeologische vindplaats.

3.3 Resultaten plangebied Meije 49

Geologie en bodem

In plangebied Meije 49 is in de ondergrond een afwisseling van stroomgordelafzettingen (geul- en oeverafzettingen) en komafzettingen aangetroffen. De afzettingen worden gerekend tot de Formatie van Echteld.

De ondergrond in het plangebied bestaat over het algemeen tot gemiddeld 0,75 m -Mv uit een deels opgebracht en deels verstoord pakket zand en klei. In boring 20 is tot 1,20 m -Mv vermoedelijk een opgevulde sloot aangetroffen.

In de boringen 11, 13 en 14 zijn oeverafzettingen van de Meije aangetroffen. De gemiddelde diepte van de deels verstoorde top van deze afzettingen bedraagt 0,10 m -Mv (gemiddeld 1,70 m -NAP). De afzettingen bestaan over het algemeen uit (licht)bruin)grijze, sterk tot uiterst siltige klei. De klei is over het algemeen (matig) stevig en bevat soms enkele humusvlekken, detritus- en zandlagen. De afzettingen zijn over het algemeen kalkrijk. De dikte van de oeverafzettingen, inclusief de verstoorde top, varieert van 40 cm in boring 11 tot meer dan 200 cm in boring 14. Vanaf gemiddeld 0,15 m -Mv (gemiddeld 2,00 m -NAP) zijn komafzettingen aangetroffen. Deze afzettingen bestaan over het algemeen uit (bruin)grijze of (grijs)bruine, matig tot sterk siltige klei. De klei is zwak tot sterk humeus, kalkloos en bevat veel planten- en houtresten. In de boringen 11, 12, 16, 19 en 20 is naast deze klei ook mineraalarm tot sterk kleiig bosveen aangetroffen. Het veen wordt gerekend tot het Hollandveen Laagpakket (Formatie van Nieuwkoop). Tot slot is in de boringen 11, 12 en 17 op gemiddeld 1,30 m -Mv (gemiddeld 3,15 m -NAP) kalkrijke, sterk tot uiterst siltige klei met veel detritus-, humus- en zandlagen aangetroffen. De klei bevat onder andere (fragmenten van) zoetwaterschelpen. Dit pakket is geïnterpreteerd als geulafzettingen. Vermoedelijk betreft het oudere geulafzettingen van de Meije.

Archeologie

In boring 11, direct naast de boerderij in plangebied Meije 46, is tussen 0,20 m -Mv (circa 1,45 m -NAP) en 1,15 m -Mv (circa 2,40 m -NAP) een geroerd pakket aangetroffen. Dit pakket bevat in vergelijking met boring 6 in plangebied Meije 11 minder puin, maar is zeer homogeen. Ook in boring 11 is een lichte zweem fosfaat waargenomen. Het vermoeden bestaat dat ook dit pakket geïnterpreteerd kan worden als een zogenaamde vuile laag die samenhangt met de bouw van de boerderij en de inrichting van het plangebied. Omdat tijdens het karterend booronderzoek geen dateerbaar aardewerk of ander materiaal is aangetroffen, is de ouderdom van deze laag niet duidelijk.

Tijdens het veldonderzoek zijn ook in alle andere boringen archeologische indicatoren aangetroffen. Het betreft echter fragmenten (baksteen)puin en glas uit de opgebrachte en verstoorde bovengrond. Daarnaast is in dit pakket een grote hoeveelheid grind waargenomen. Omdat deze indicatoren zijn waargenomen in de geroerde bovengrond waarin zich veel recent materiaal bevindt en waarin verder geen archeologische indicatoren zijn aangetroffen, vormen deze geen aanwijzing voor de aanwezigheid van een archeologische vindplaats.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusies

Deels in overeenstemming met wat verwacht werd op basis van het bureauonderzoek (hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd; zie § 2.2) zijn tijdens het bureau- en inventariserend veldonderzoek in beide plangebieden aanwijzingen aangetroffen voor de aanwezigheid van historische bebouwing. Op basis van het bestudeerde kaartmateriaal blijkt dat de plangebieden bebouwd waren aan het begin van de 19e eeuw. Mogelijk zijn beide gebieden echter al in de 17e eeuw of zelfs al in de Late Middeleeuwen bebouwd geraakt. Tijdens het karterend booronderzoek is direct naast de huidige boerderijen in de plangebieden Meije 11 en 49 een vuile laag aangetroffen die met deze bebouwing en inrichting van de terreinen samenhangt. Op basis van het bureau- en inventariserend veldonderzoek lijkt de zone met historische bebouwing zich in beide plangebieden te beperken tot alleen het zuidwestelijke deel (figuren 4 en 5). In de plangebieden zijn in deze zone voornamelijk geen bodemingrepen gepland.

Tijdens het bureau- en inventariserend veldonderzoek zijn in beide plangebieden geen aanwijzingen aangetroffen voor de aanwezigheid van archeologische vindplaatsen uit de Bronstijd, IJzertijd of Romeinse tijd.

4.2 Aanbevelingen

De geplande bouw van de 2 stallen en de hiermee gepaard gaande bodemingrepen vormen geen bedreiging voor de aanwezige historische bebouwing in het zuidwestelijke deel van beide plangebieden. Derhalve wordt op dit moment ten aanzien van de plangebieden geen vervolgonderzoek aanbevolen.

Indien in de toekomst bodemingrepen gepland worden in het zuidwestelijke deel van de plangebieden wordt geadviseerd alsnog een archeologisch vervolgonderzoek in deze zones uit te voeren (figuren 4 en 5). In welke vorm dit archeologisch vervolgonderzoek uitgevoerd dient te worden, is afhankelijk van de aard van de geplande bodemingrepen. Gedacht kan worden aan een proefsleuvenonderzoek of een archeologische begeleiding van de werkzaamheden.

Met betrekking tot de bevindingen van onderhavig onderzoek dient contact opgenomen te worden met de provinciaal archeoloog van Zuid-Holland (drs. R.H.P. Proos).

Literatuur

- Berendsen, H.J.A. & E. Stouthamer**, 2001. *Palaeogeographic developments of the Rhine-Meuse delta, The Netherlands*. Van Gorcum, Assen.
- Beunder, P.C.**, 1986. *Castella en havens, kapellen en hoven van Albaniana tot Laurum, via Bode(lo)grave en Zwadenburg. Enkele notities over: de oudste geschiedenis, de Romeinse keizertijd en de Vroege Middeleeuwen in de Rijnstreek rond Alphen a/d Rijn, Zwammerdam, Bodegraven en Woerden. 30 jaar snuffelen naar het verleden in Midden-Holland*. De Boer, Nieuwkoop.
- Canaletto**, 1974. *Kaartboek van het Groot-Waterschap van Woerden 1670*. Canaletto, Alphen aan den Rijn.
- Leijnse, K.**, 2006. Archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart, gemeente Bodegraven. *RAAP-rapport 1160*. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Amsterdam.
- Nederlands Normalisatie-instituut**, 1989. *Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters*. Nederlands Normalisatie-instituut, Delft.
- ROB**, 2005. *Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW) versie 2.1*. Ontleend aan <http://www.archis.nl>.
- Stiboka**, 1976. *Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000. Kaartblad 31 West Utrecht*. Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.
- Stiboka /RGD**, 1975. *Geomorfologische Kaart van Nederland, schaal 1:50.000. Kaartblad 31 Utrecht*. Stichting voor Bodemkartering/Rijks Geologische Dienst, Wageningen/Haarlem.
- Tol, A., P. Verhagen, A. Borsboom & M. Verbruggen**, 2004. Prospectief boren; een studie naar de betrouwbaarheid en toepasbaarheid van booronderzoek in de prospectiearcheologie. *RAAP-rapport 1000*. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Amsterdam.
- Zandvliet, K. e.a. (redactie)**, 1989. *Prins Maurits' kaart van Rijnland en omliggend gebied, door Floris Balthasar en zijn zoon Balthasar Florisz. Van Berckenrode in 1614 getekend*. Canaletto, Alphen aan den Rijn.

Gebruikte afkortingen

ARCHIS	ARChEologisch Informatie Systeem
IKAW	Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden
-Mv	beneden maaiveld
RACM	Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten

Overzicht van figuren, tabellen en bijlagen

Figuur 1. Ligging van de plangebieden Meije 11 en 49 (gearceerd) met ARCHIS-waarnemingen (rood) en AMK-terrein (blauw) geprojecteerd op de CHS van Zuid-Holland; inzet: ligging in Nederland (ster).

Figuur 2. Het plangebied Meije 11 (onderbroken lijn) geprojecteerd op de kadastrale minuut uit 1829, gemeente Bodegraven, sectie A de Mije, blad 1 (<http://www.dewoonomgeving.nl>).

Figuur 3. Het plangebied Meije 49 (onderbroken lijn) geprojecteerd op de kadastrale minuut uit 1829, gemeente Bodegraven, sectie A de Mije, blad 1 (<http://www.dewoonomgeving.nl>).

Figuur 4. Resultaten archeologisch onderzoek plangebied Meije 11.

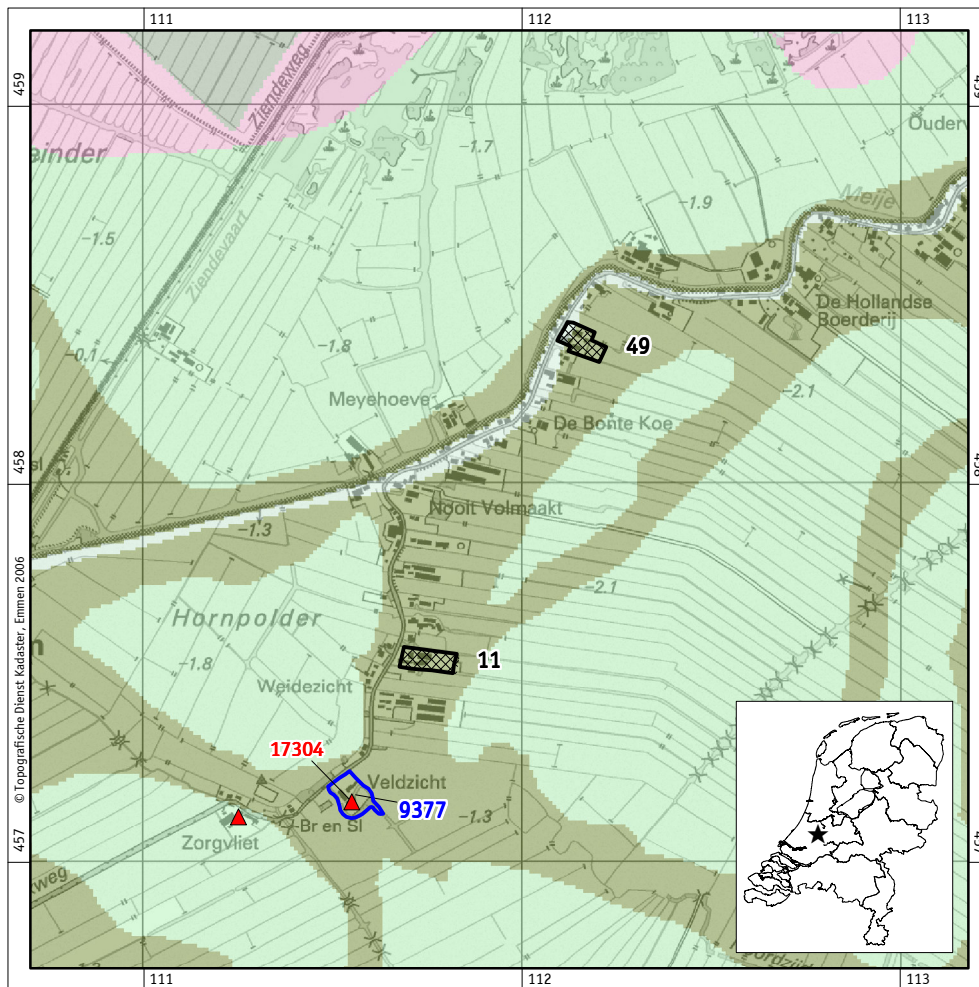
Figuur 5. Resultaten archeologisch onderzoek plangebied Meije 49.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

Bijlage 1. Boorbeschrijvingen.

Periode	Datering			
Nieuwe tijd	1500	-	heden	
Late Middeleeuwen	1050	-	1500	na Chr.
Vroege Middeleeuwen	450	-	1050	na Chr.
Romeinse tijd	12 voor	-	450	na Chr.
IJzertijd	800	-	12	voor Chr.
Bronstijd	2000	-	800	voor Chr.
Neolithicum (nieuwe steentijd)	5300	-	2000	voor Chr.
Mesolithicum (midden steentijd)	8800	-	4900	voor Chr.
Paleolithicum (oude steentijd)	300.000	-	8800	voor Chr.

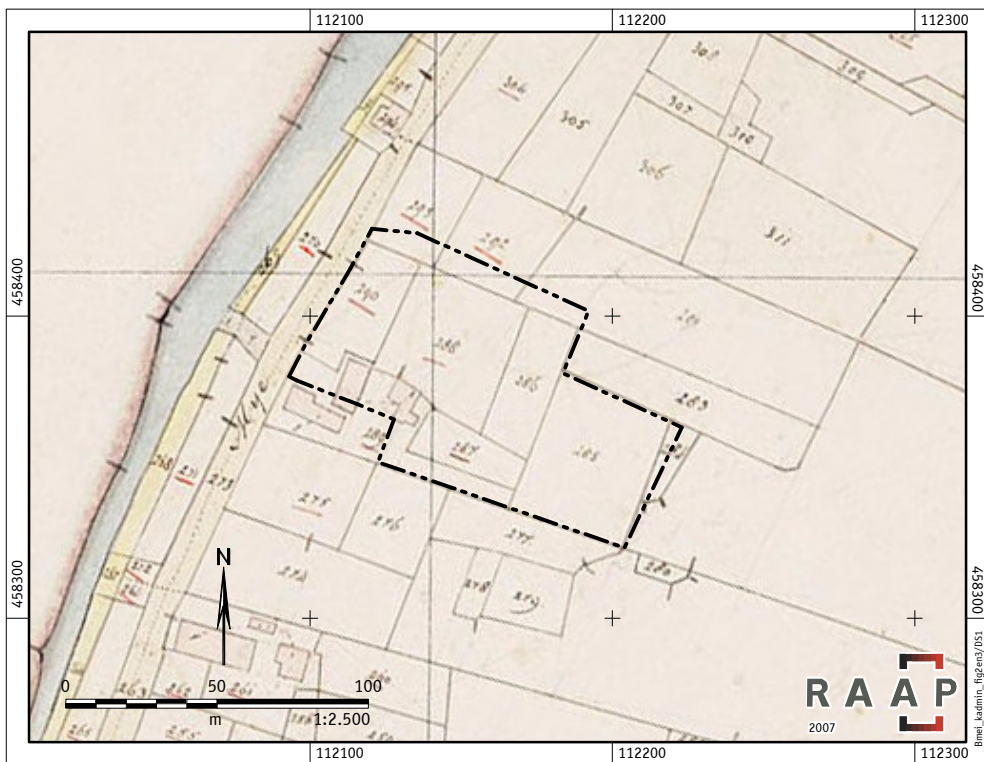
Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

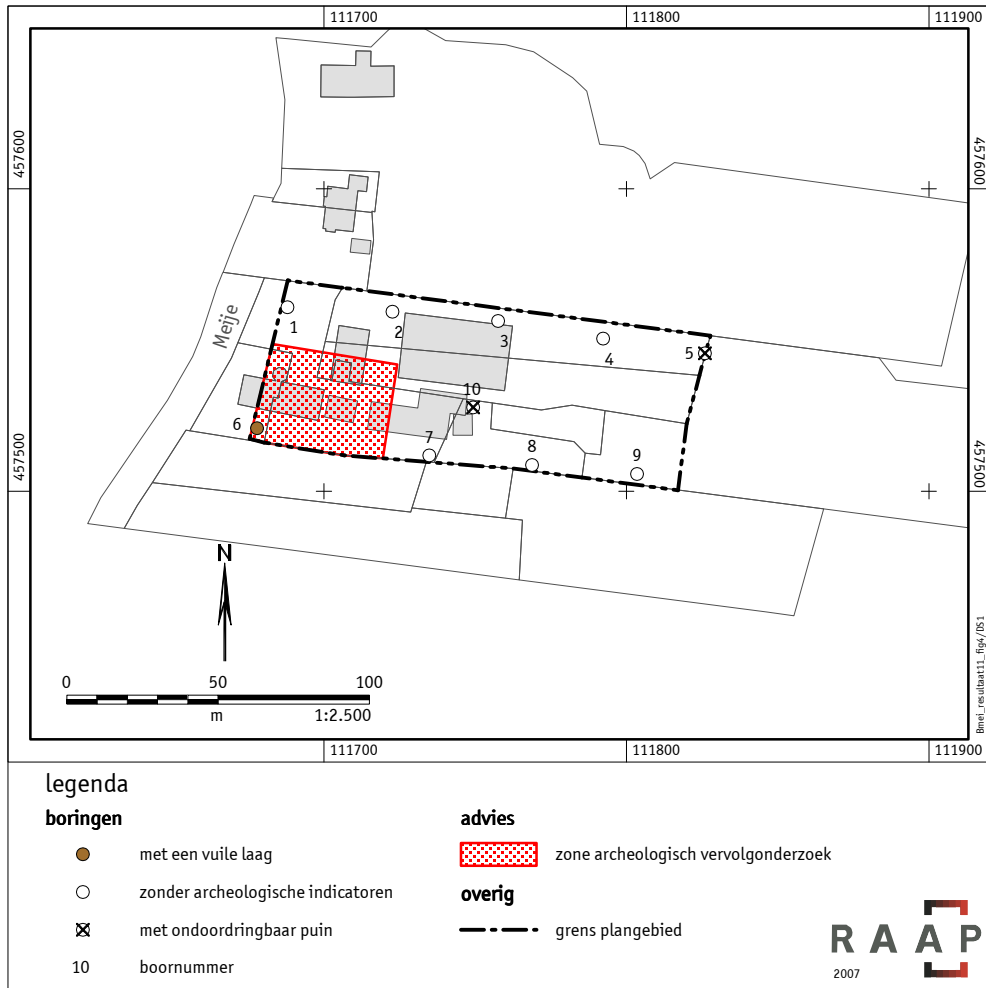
Figuur 1. Ligging van de plangebieden Meije 11 en 49 (gearceerd) met omliggende ARCHIS-waarnemingen (rood) en AMK-terrein (blauw) geprojecteerd op de CHS van Zuid-Holland; inzet: ligging in Nederland (ster).

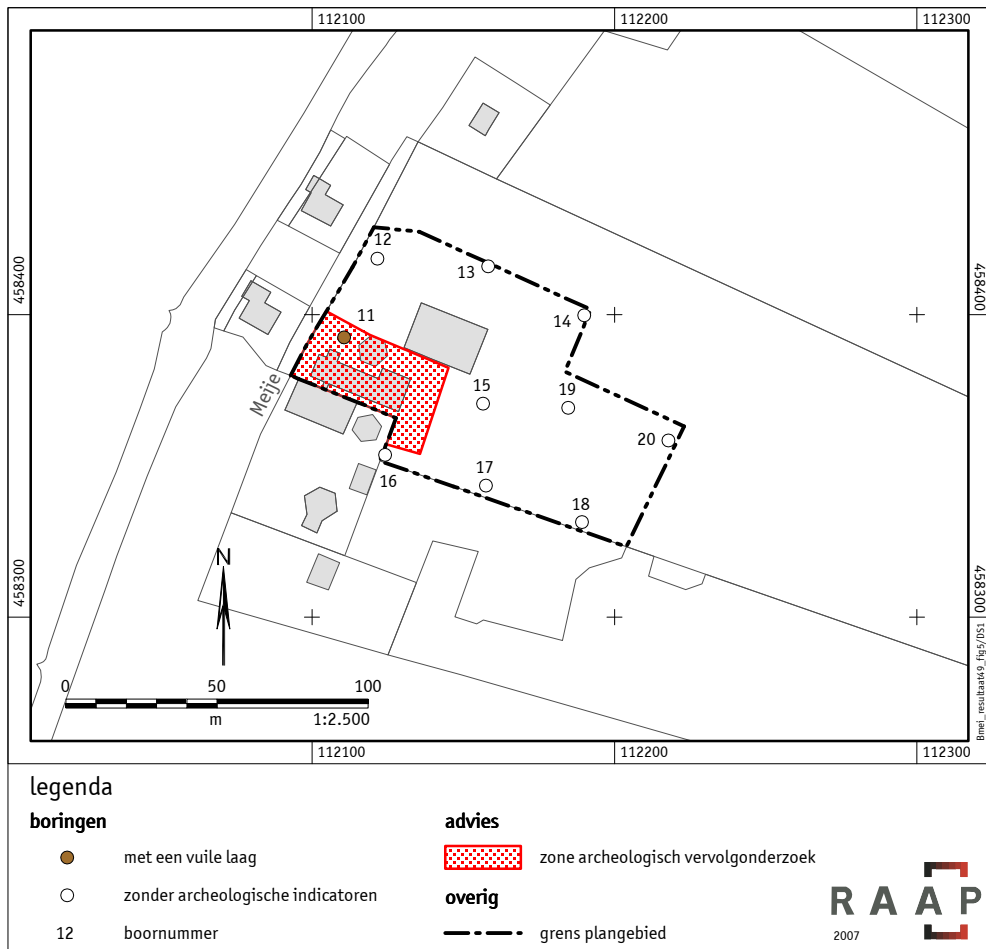
Figuur 2. Het plangebied Meije 11 (onderbroken lijn) geprojecteerd op de kadastrale minuut uit 1829, gemeente Bodegraven, sectie A de Mije, blad 1 (<http://www.dewoonomgeving.nl>).

Figuur 3. Het plangebied Meije 49 (onderbroken lijn) geprojecteerd op de kadastrale minuut uit 1829, gemeente Bodegraven, sectie A de Mije, blad 1 (<http://www.dewoonomgeving.nl>).

Figuur 4. Resultaten archeologisch onderzoek plangebied Meije 11.

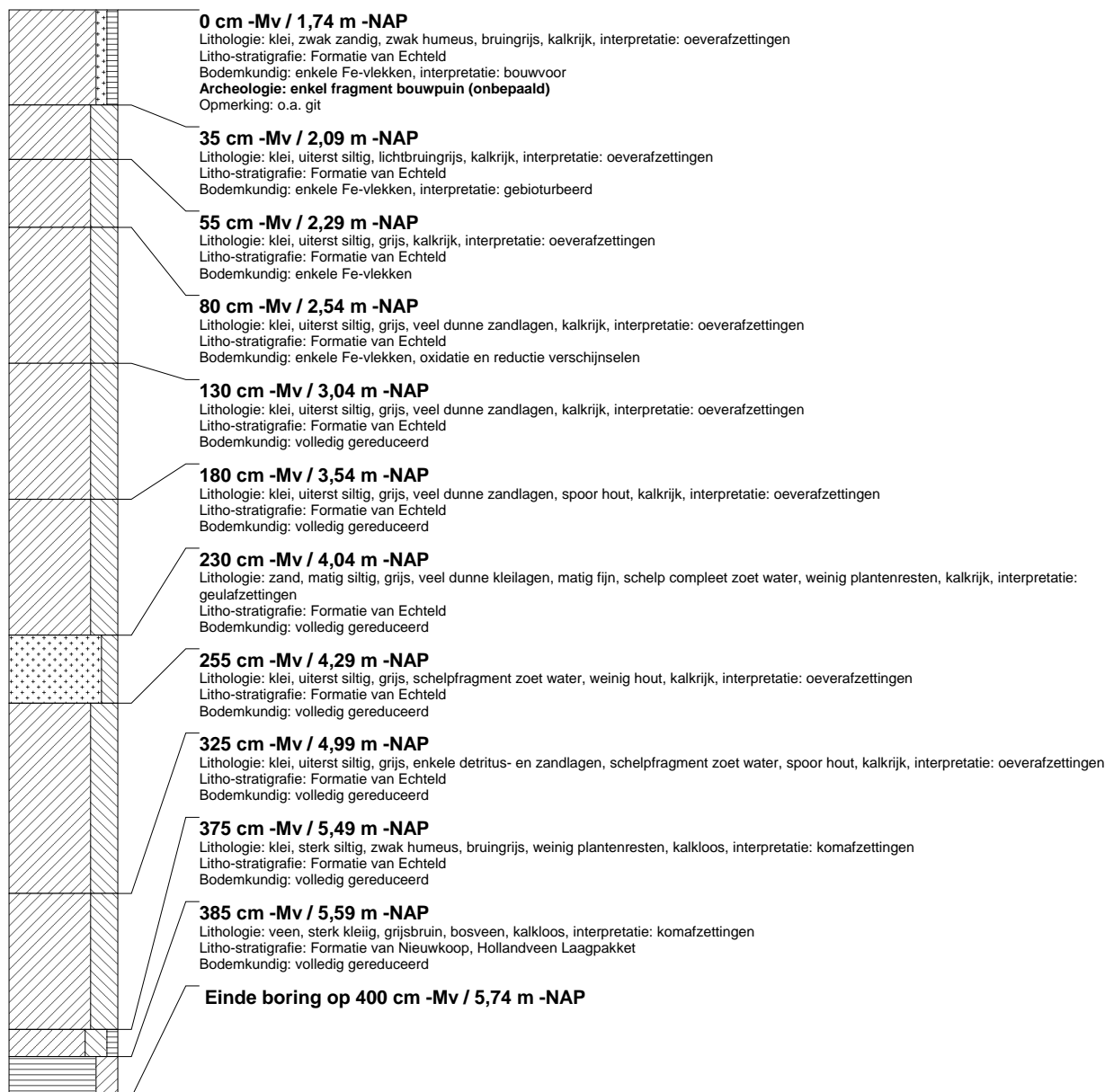
Figuur 5. Resultaten archeologisch onderzoek plangebied Meije 49.

Bijlage 1: Boorbeschrijvingen

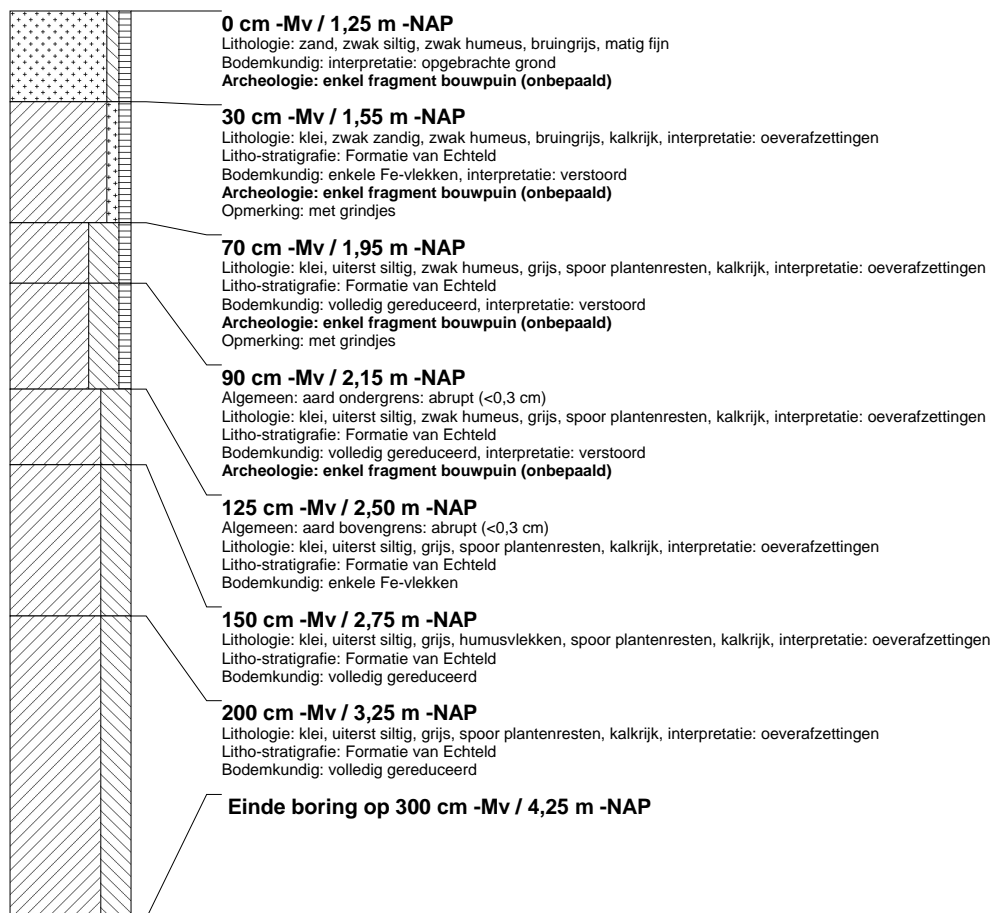
boring: BMEI-1

beschrijver: JVE/DS, datum: 8-5-2007, X: 111.688, Y: 457.561, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 31D, hoogte: -1,74, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: waterpas, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Bodegraven, plaatsnaam: Meije, opdrachtgever: Stolkwijk/Leliveld, uitvoerder: RAAP West

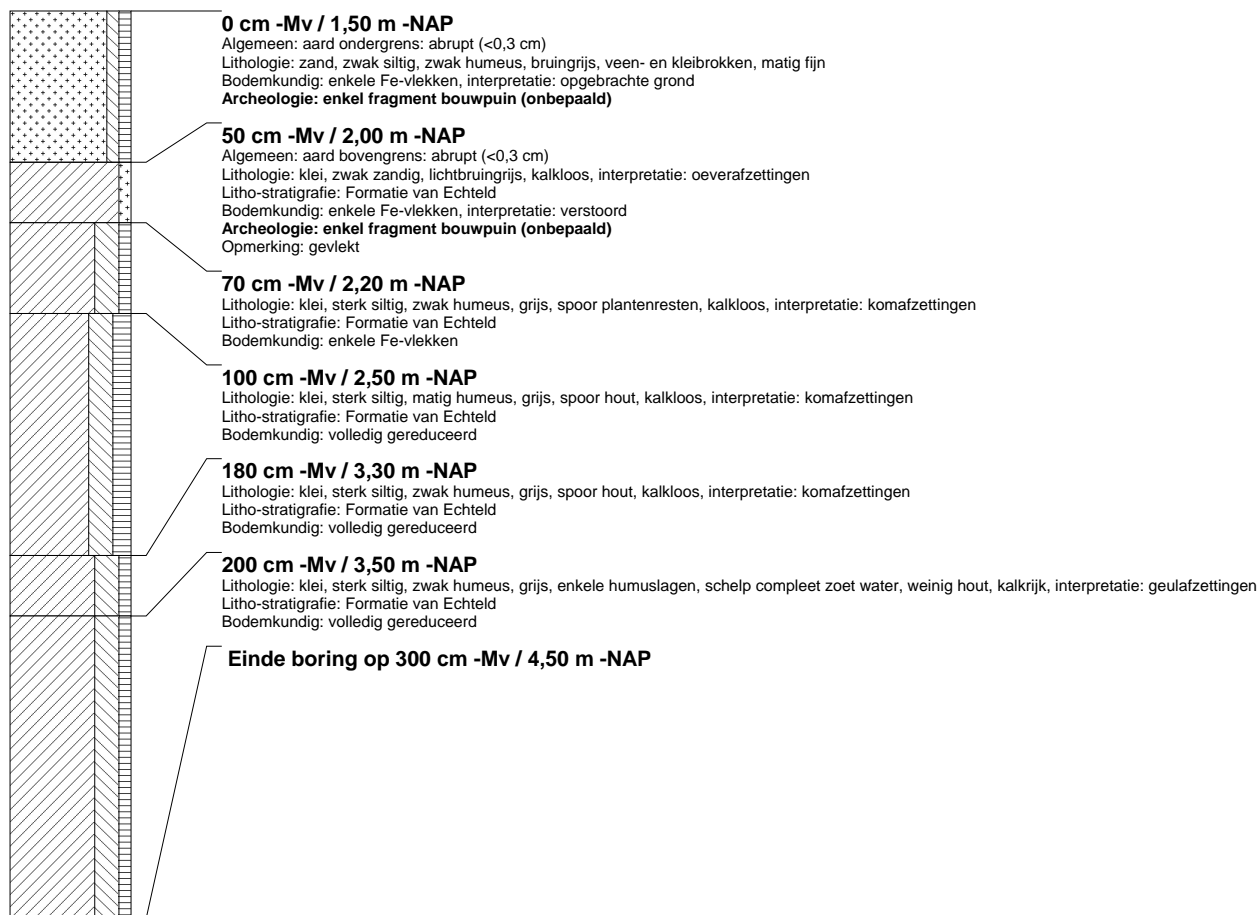
boring: BMEI-2

beschrijver: JVE/DS, datum: 8-5-2007, X: 111.723, Y: 457.559, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 31D, hoogte: -1,25, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: waterpas, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: overige (cultuur), vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Bodegraven, plaatsnaam: Meije, opdrachtgever: Stolkwijk/Leliveld, uitvoerder: RAAP West

boring: BMEI-3

beschrijver: JVE/DS, datum: 8-5-2007, X: 111.758, Y: 457.556, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 31D, hoogte: -1,50, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: waterpas, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: overige (cultuur), vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Bodegraven, plaatsnaam: Meije, opdrachtgever: Stolkwijk/Leliveld, uitvoerder: RAAP West

boring: BMEI-4

beschrijver: JVE/DS, datum: 8-5-2007, X: 111.792, Y: 457.550, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 31D, hoogte: -1,81, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: waterpas, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: overige (cultuur), vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Bodegraven, plaatsnaam: Meije, opdrachtgever: Stolkwijk/Leliveld, uitvoerder: RAAP West

boring: BMEI-5

beschrijver: JVE/DS, datum: 8-5-2007, X: 111.826, Y: 457.546, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 31D, hoogte: -2,06, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: waterpas, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: overige (cultuur), vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Bodegraven, plaatsnaam: Meije, opdrachtgever: Stolwijk/Leliveld, uitvoerder: RAAP West

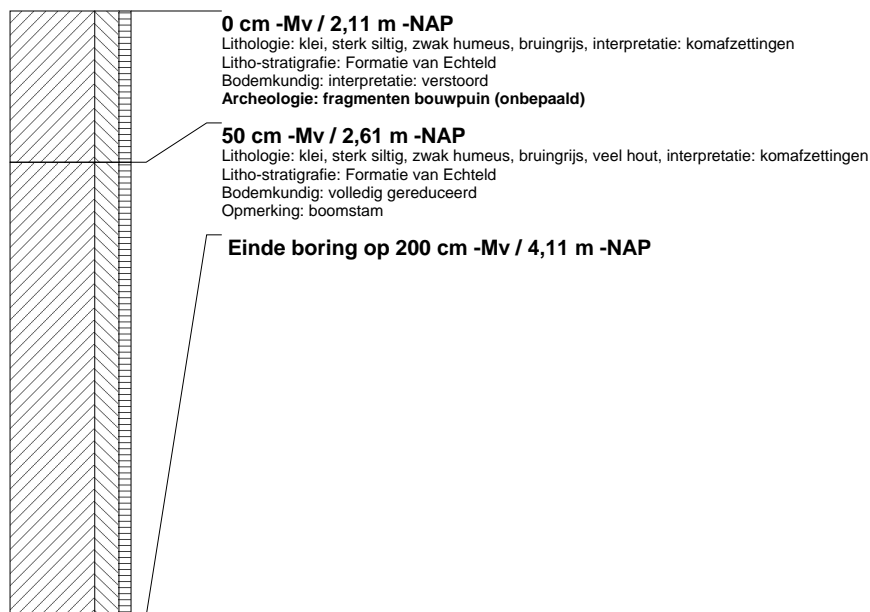
boring: BMEI-6

beschrijver: JVE/DS, datum: 8-5-2007, X: 111.678, Y: 457.521, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 31D, hoogte: -0,94, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: waterpas, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: overige (cultuur), vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Bodegraven, plaatsnaam: Meije, opdrachtgever: Stolwijk/Leliveld, uitvoerder: RAAP West

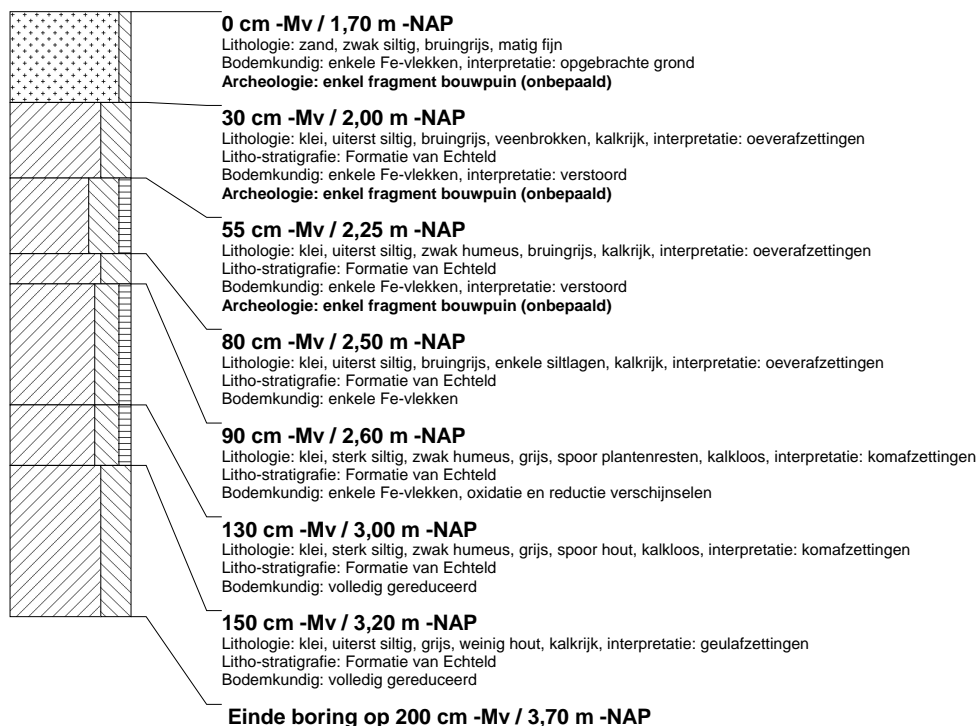
boring: BMEI-7

beschrijver: JVE/DS, datum: 8-5-2007, X: 111.735, Y: 457.512, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 31D, hoogte: -2,11, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: waterpas, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: overige (cultuur), vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Bodegraven, plaatsnaam: Meije, opdrachtgever: Stolkwijk/Leliveld, uitvoerder: RAAP West

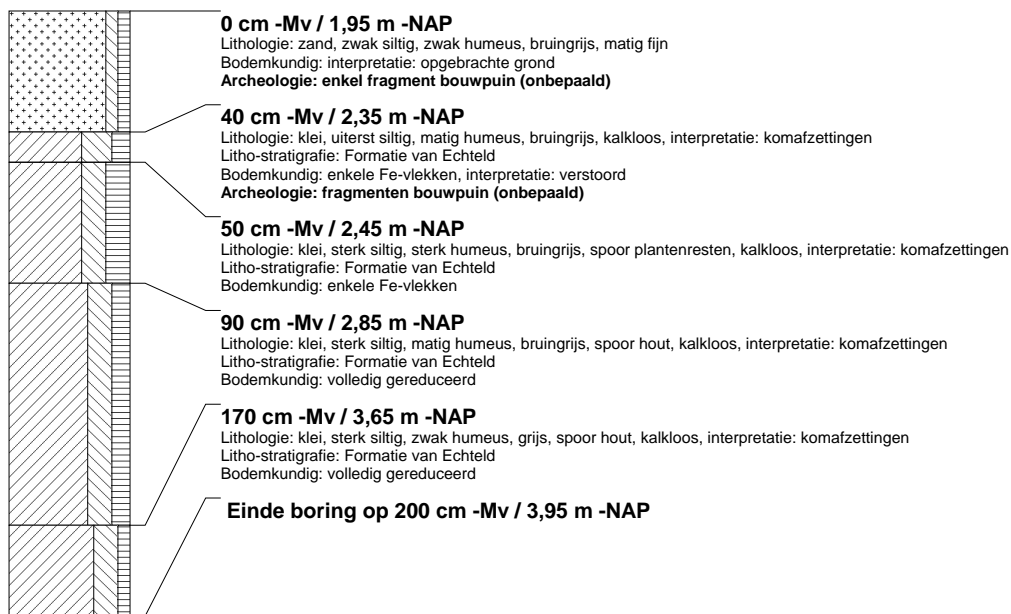
boring: BMEI-8

beschrijver: JVE/DS, datum: 8-5-2007, X: 111.769, Y: 457.509, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 31D, hoogte: -1,70, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: waterpas, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: overige (cultuur), vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Bodegraven, plaatsnaam: Meije, opdrachtgever: Stolkwijk/Leliveld, uitvoerder: RAAP West

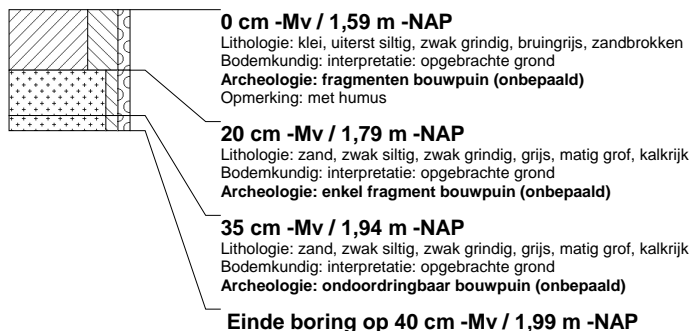
boring: BMEI-9

beschrijver: JVE/DS, datum: 8-5-2007, X: 111.804, Y: 457.506, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 31D, hoogte: -1,95, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: waterpas, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: overige (cultuur), vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Bodegraven, plaatsnaam: Meije, opdrachtgever: Stolkwijk/Leliveld, uitvoerder: RAAP West

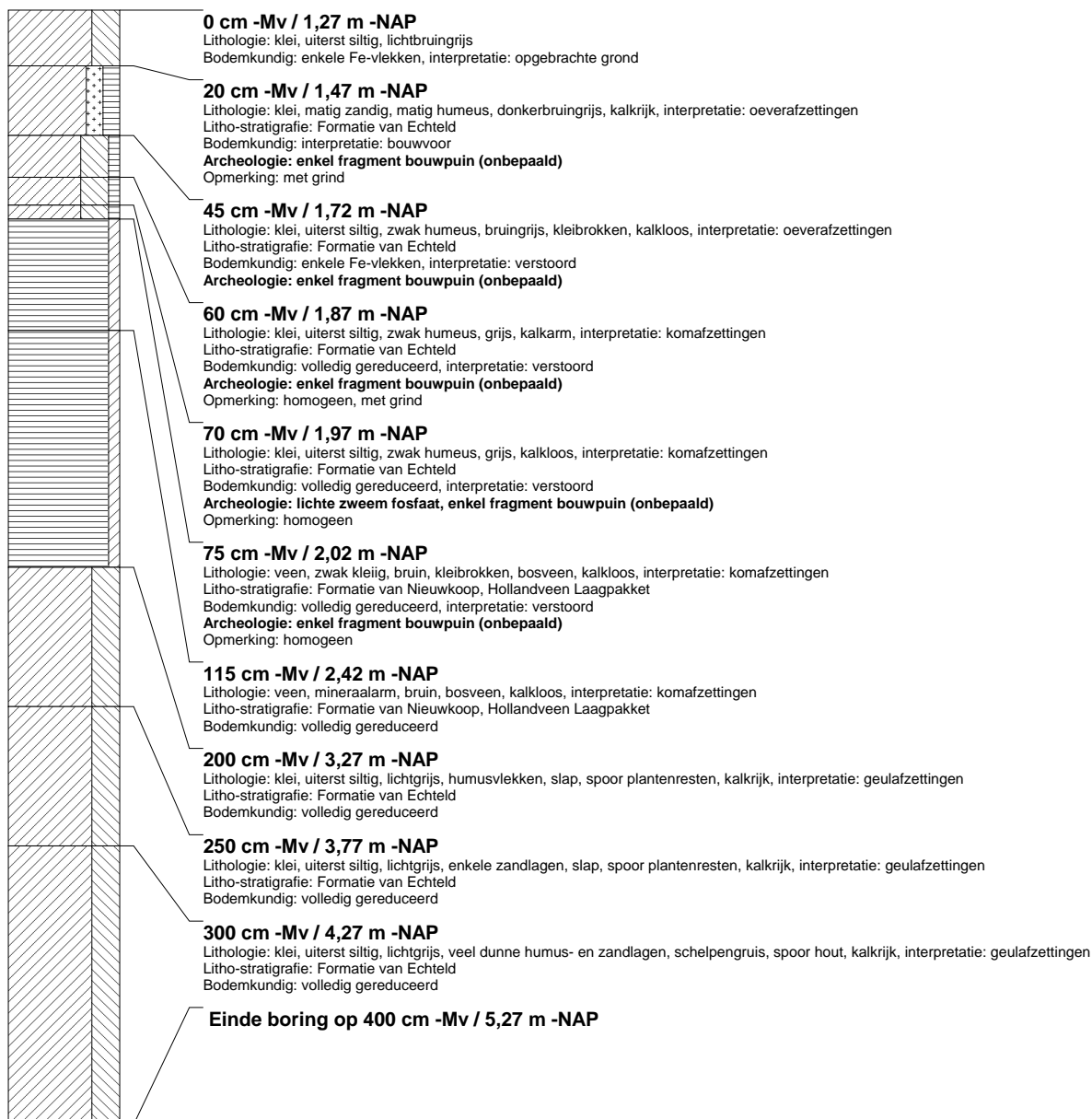
boring: BMEI-10

beschrijver: JVE/DS, datum: 8-5-2007, X: 111.749, Y: 457.528, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 31D, hoogte: -1,59, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: waterpas, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: overige (cultuur), vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Bodegraven, plaatsnaam: Meije, opdrachtgever: Stolkwijk/Leliveld, uitvoerder: RAAP West

boring: BMEI-11

beschrijver: JVE/DS, datum: 8-5-2007, X: 112.111, Y: 458.393, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 31D, hoogte: -1,27, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: waterpas, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Bodegraven, plaatsnaam: Meije, opdrachtgever: Stolkwijk/Leliveld, uitvoerder: RAAP West

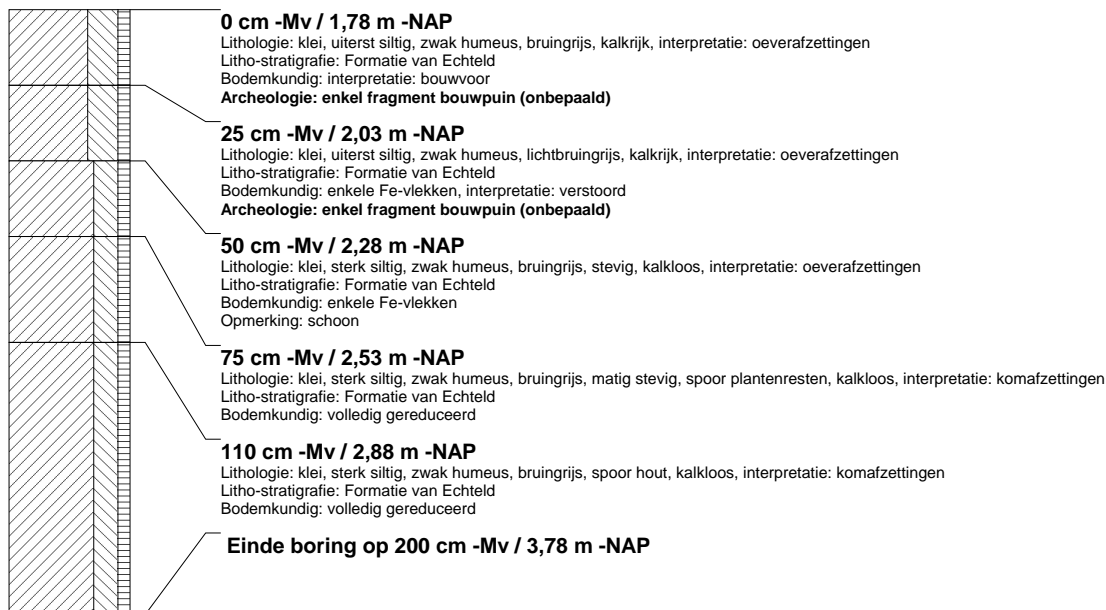
boring: BMEI-12

beschrijver: JVE/DS, datum: 8-5-2007, X: 112.122, Y: 458.419, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 31D, hoogte: -1,81, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: waterpas, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Bodegraven, plaatsnaam: Meije, opdrachtgever: Stolkwijk/Leliveld, uitvoerder: RAAP West

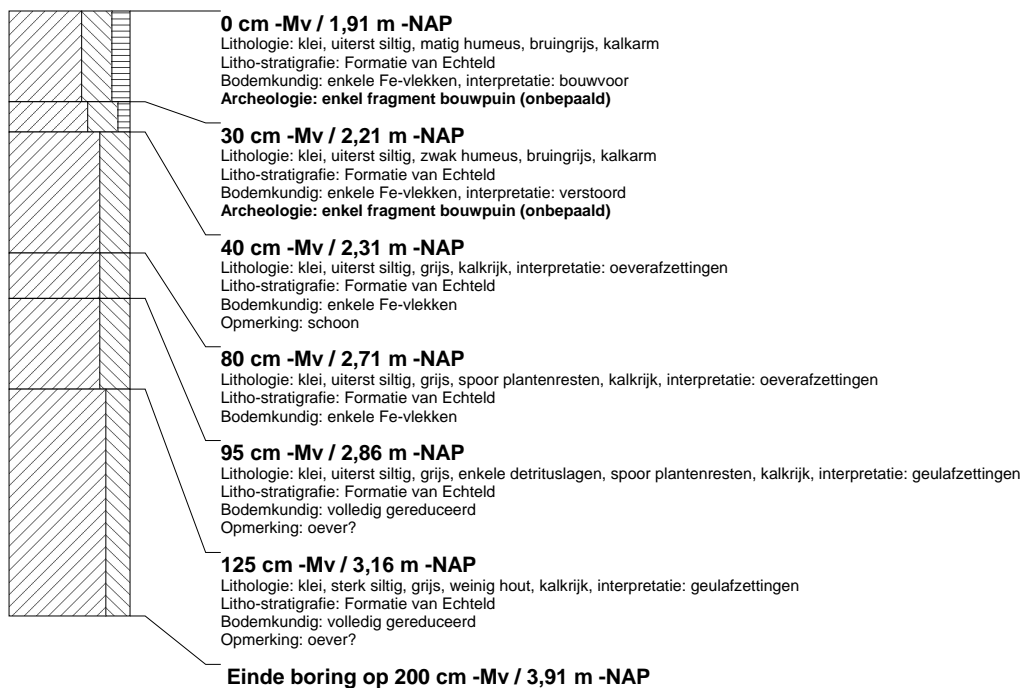
boring: BMEI-13

beschrijver: JVE/DS, datum: 8-5-2007, X: 112.158, Y: 458.416, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 31D, hoogte: -1,78, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: waterpas, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Bodegraven, plaatsnaam: Meije, opdrachtgever: Stolkwijk/Leliveld, uitvoerder: RAAP West

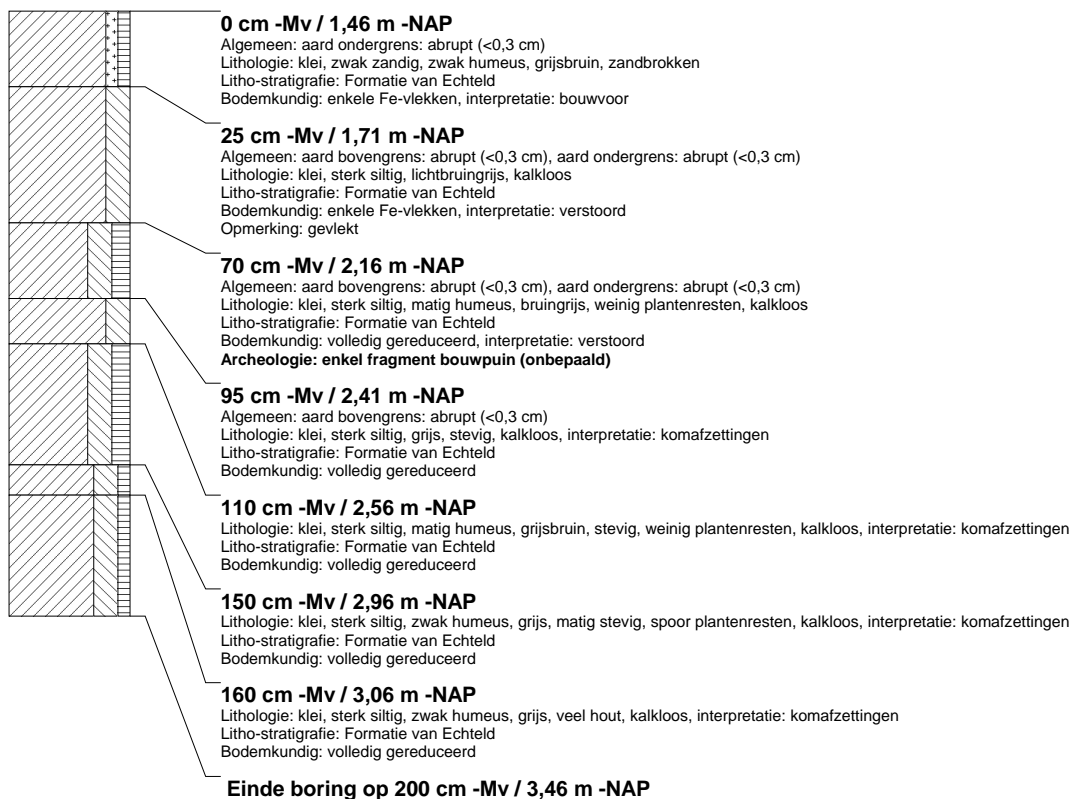
boring: BMEI-14

beschrijver: JVE/DS, datum: 8-5-2007, X: 112.190, Y: 458.400, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 31D, hoogte: -1,91, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: waterpas, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Bodegraven, plaatsnaam: Meije, opdrachtgever: Stolkwijk/Leliveld, uitvoerder: RAAP West

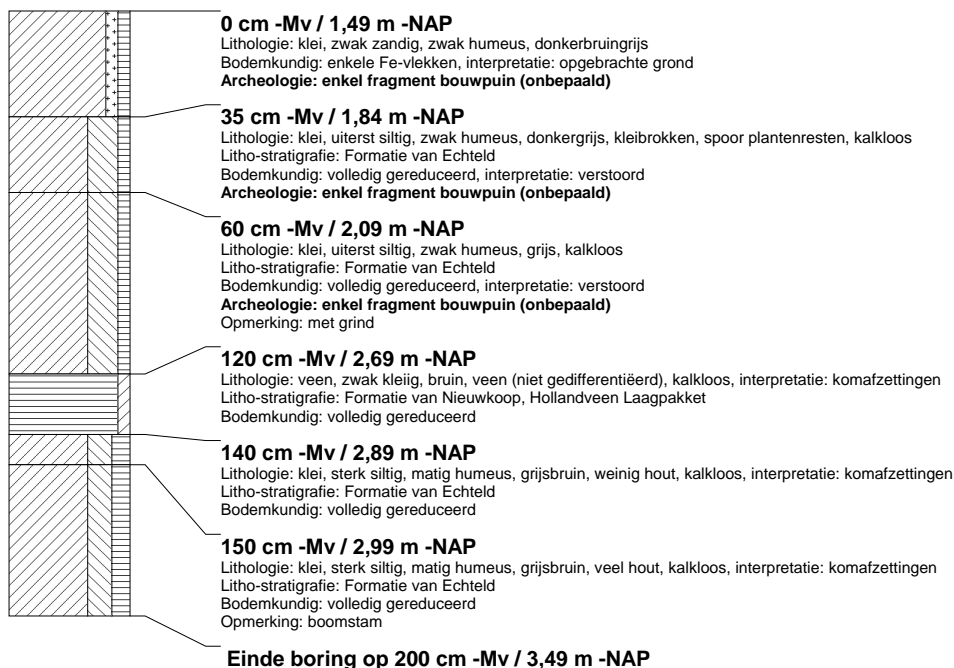
boring: BMEI-15

beschrijver: JVE/DS, datum: 8-5-2007, X: 112.157, Y: 458.371, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 31D, hoogte: -1,46, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: waterpas, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: overige (cultuur), vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Bodegraven, plaatsnaam: Meije, opdrachtgever: Stolkwijk/Leliveld, uitvoerder: RAAP West

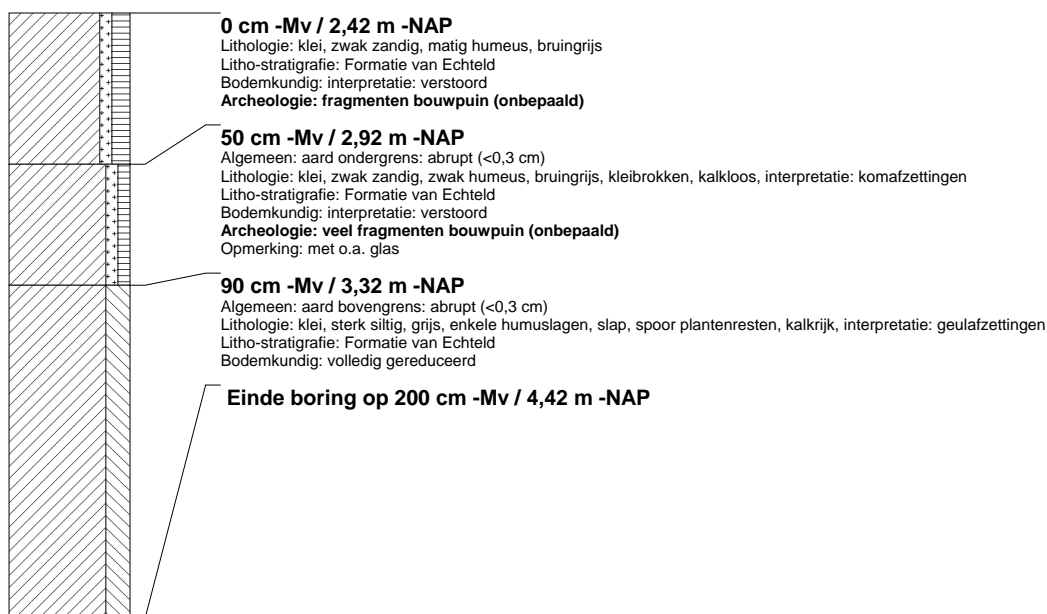
boring: BMEI-16

beschrijver: JVE/DS, datum: 8-5-2007, X: 112.124, Y: 458.354, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 31D, hoogte: -1,49, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: waterpas, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: overige (cultuur), vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Bodegraven, plaatsnaam: Meije, opdrachtgever: Stolkwijk/Leliveld, uitvoerder: RAAP West

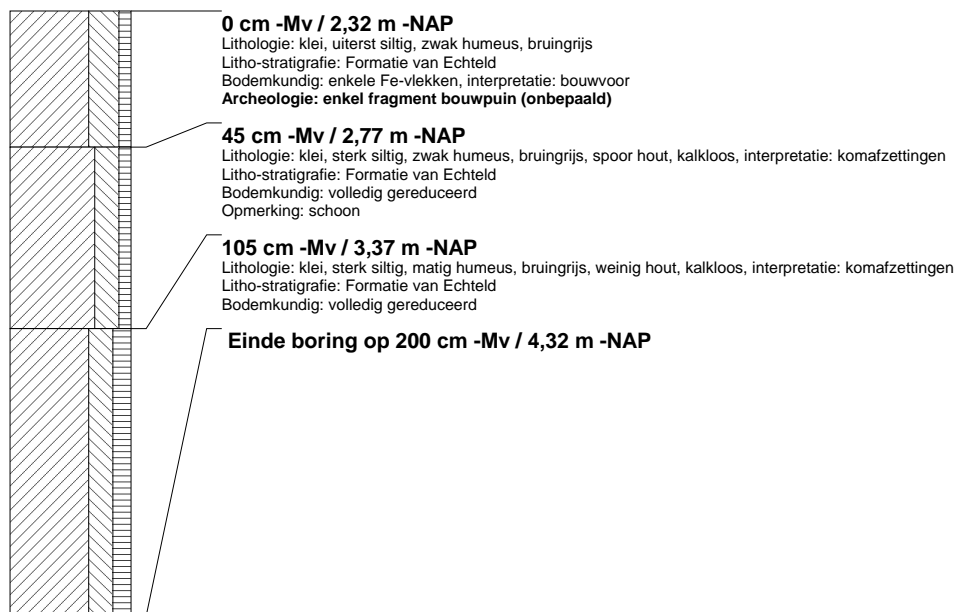
boring: BMEI-17

beschrijver: JVE/DS, datum: 8-5-2007, X: 112.157, Y: 458.344, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 31D, hoogte: -2,42, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: waterpas, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: overige (cultuur), vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Bodegraven, plaatsnaam: Meije, opdrachtgever: Stolkwijk/Leliveld, uitvoerder: RAAP West

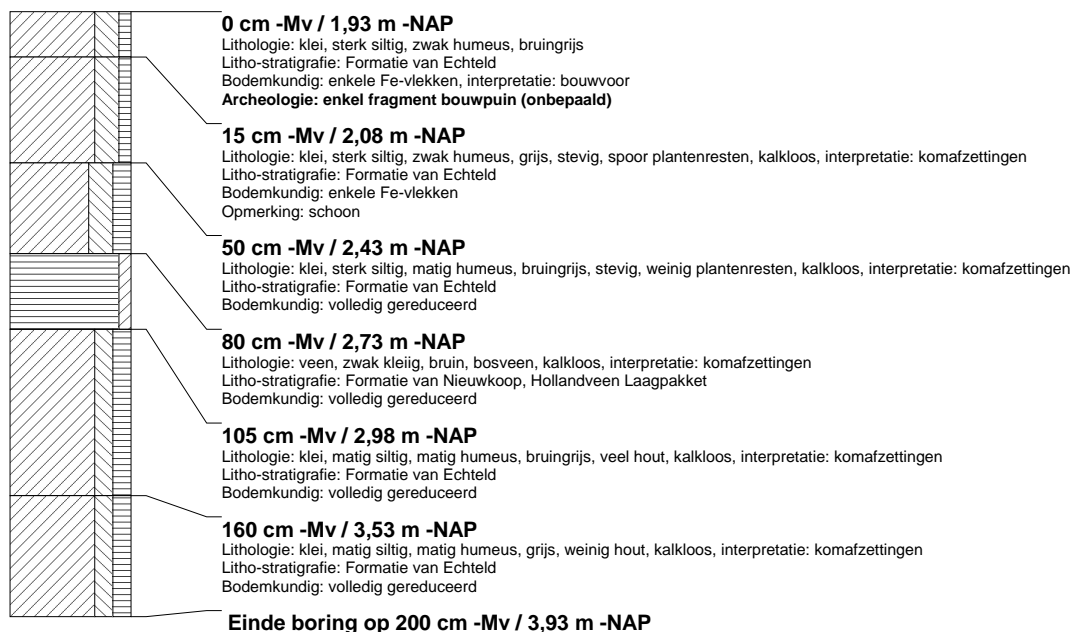
boring: BMEI-18

beschrijver: JVE/DS, datum: 8-5-2007, X: 112.189, Y: 458.331, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 31D, hoogte: -2,32, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: waterpas, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Bodegraven, plaatsnaam: Meije, opdrachtgever: Stolwijk/Leliveld, uitvoerder: RAAP West

boring: BMEI-19

beschrijver: JVE/DS, datum: 8-5-2007, X: 112.185, Y: 458.369, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 31D, hoogte: -1,93, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: waterpas, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Bodegraven, plaatsnaam: Meije, opdrachtgever: Stolwijk/Leliveld, uitvoerder: RAAP West

boring: BMEI-20

beschrijver: JVE/DS, datum: 8-5-2007, X: 112.218, Y: 458.358, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 31D, hoogte: -1,91, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: waterpas, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Bodegraven, plaatsnaam: Meije, opdrachtgever: Stolkwijk/Leliveld, uitvoerder: RAAP West

